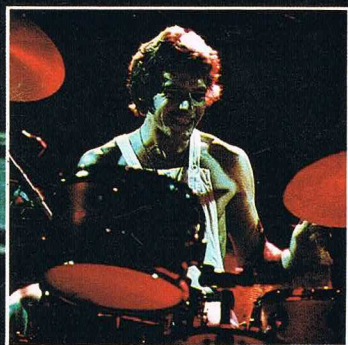

Music Maker

HET BASPROBLEEM VAN

BILL BRUFORD

Derampen van **RUSH**

ALAN HOLDSWORTH

**Top-tones
voor de tenorsax**

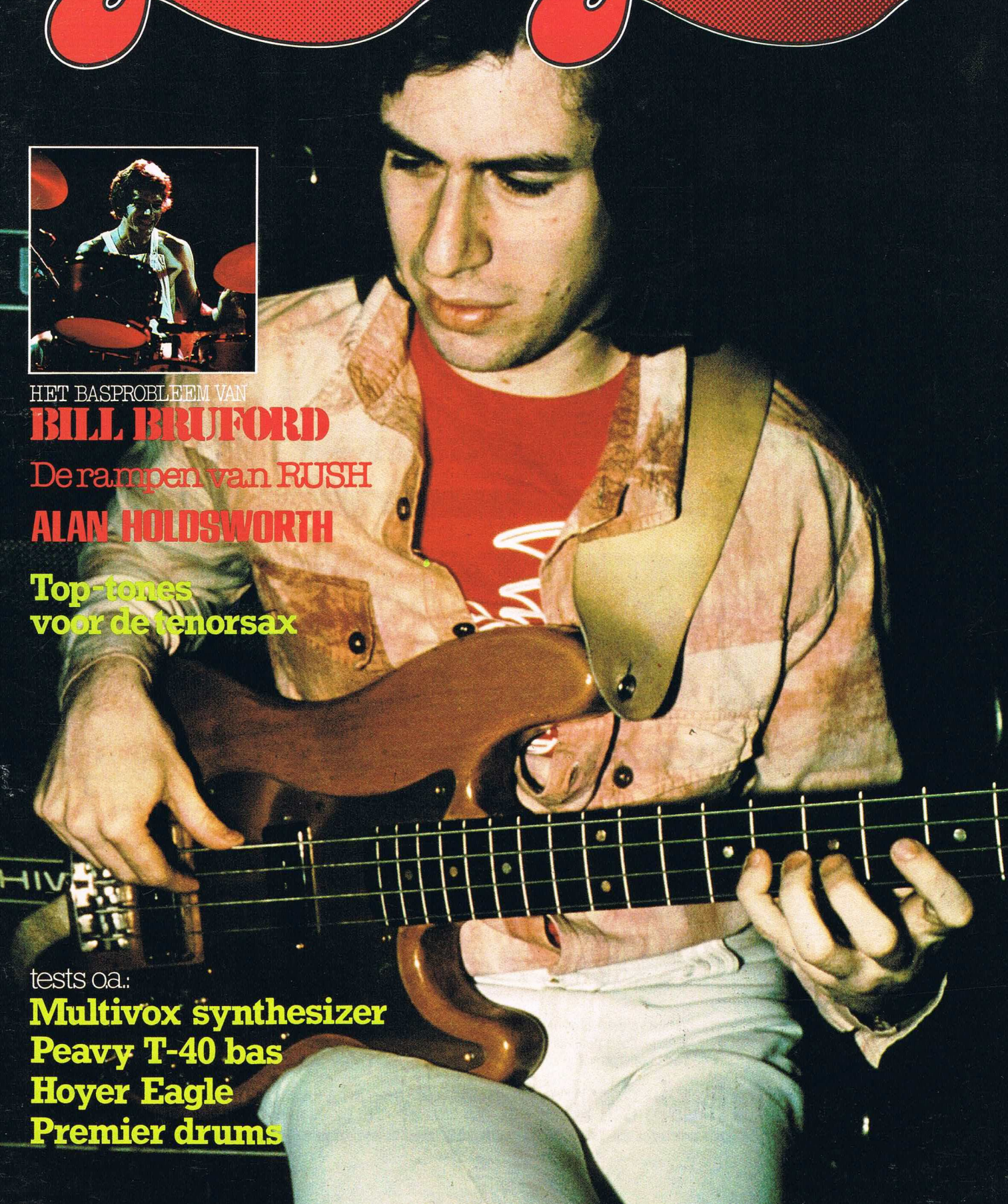
tests oa.:

Multivox synthesizer

Peavy T-40 bas

Hoyer Eagle

Premier drums

Maandblad voor de muziekbeoefenaar

2e jaargang nr. 10
augustus 1979

Hoofdredacteur
Jaap van Eik

Medewerkers

Jan Bernards, Cary Cooper,
Pierre Courbois, Bert Jansen,
Willem Kleijn, Frank Klun-
haar, Ferdy Lancée, Leo van
Oostrom, Wim Overgaauw,
Roel Toering, Otto Wolthuis

Vormgeving

Peter Gerretzen
Fred Verweij

Bladmanager

Maarten Bökkerink

Uitgeverij

DELTA Magazines b.v.
Postbus 16,
6500 AA Nijmegen
Doddendaal 24,
6511 DG Nijmegen
Telefoon: 080-232203
Telex: 48633

Abonnementen

Nederland: f 38,- per jaar
België: BF. 625 per jaar
Overig buitenland: Hfl 69,05
per jaar

Losse nummers

Nederland: f 3,65
België: BF. 62

Abonnementen kunnen op elk
gewenst tijdstip ingaan. Opzeg-
ging: schriftelijk twee maanden
voor afloop van de abonnements-
periode.

Het auteursrecht op dit tijdschrift
en de daarin gepubliceerde arti-
kelen wordt door de uitgever
voorbehouden.

Op toegestane verveelvoudiging
is het wettelijk bepaalde inzake
het Reprerecht van toepassing
(art. 16B en 17 Auteurswet en
AMvB van 25-06-74, Stbl 351).

Bij de voorpagina:
Jeff Berlin en Bill Bruford.

8 De rampen van RUSH

Op het dit jaar wederom gehouden
Pinkpop festival, ontving de Cana-
dese groep Rush de nodige tegen-
strijdige reacties. Het publiek ech-
ter reageerde meer dan positief. De
grote man van Rush is tijdens optre-
dens bassist/zanger/keyboardsman
Geddy Lee. Hij werkt zijn ver-
schillende muzikale bezigheden met
verbluffend gemak af. Vandaar dat
besloten werd hem na afloop te in-
terviewen.

14 Hoyer Eagle

Test van een nieuwe gitaar van
Duitse herkomst. Het ontwerp is
van een Belgisch duo.

16 Multivox synthesizer

Voor de eerste keer deze maand een
synthesizer van het merk Multivox.
Bij afwezigheid van vaste key-
boardstester Willem Kleyn, velt
Larry Rose voor de verandering
eens een oordeel.

20 Peavey T-40 bas

In navolging van een eerder ver-
schenen bespreking van de Peavey
gitaar, nu de basversie. Peavey gita-
ren worden geheel machinaal ver-
vaardigd, vandaar dat men de prij-
zen concurrerend weet te houden.

22 Premier drums

Zoals enige tijd geleden reeds werd
aangekondigd heeft Pierre Courbois
zich met grote voortvarendheid op
het nieuwe Premier slagwerk ge-
stort. De reserves die hij ten op-
zichte van dat merk had, verdwenen
al snel.

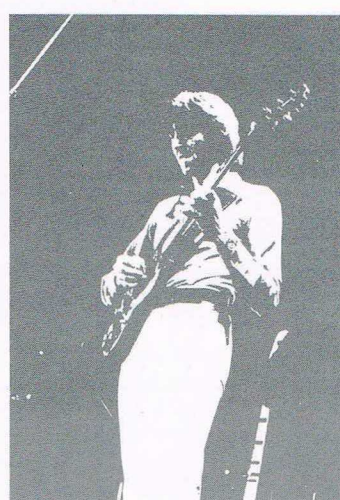
33 Top-tones voor tenorsax

36 HET BASPROBLEEM VAN BILL BRUFORD

Zoals het bijschrift al doet vermoeden, is de befaamde slagwerker Bill
Bruford bepaald geen „techniek
freak“, wel is hij een interessante
drummer met eigen ideeën. Met
name over het peil van de bassist.

52 ALAN HOLDSWORTH snelheid betekent niets

Een interview met de muzikale
zwerfer Alan Holdsworth waarin
hij ingaat op het door hem gebruikte
instrument en zijn specifieke
techniek. Het een en ander aan de
hand van voorbeelden.

Music Makers:
Blues Excuse pag. 25

BMI: Officials
Gibson
Repaircentre pag. 28

Sinds korte tijd is de Nederlandse
Gibsonimporteur in staat de bezit-
ters van deze gitaren een unieke
service te bieden: zowel oude als
nieuwe gitaren kunnen ter plekke
hersteld, verbouwd of bijgewerkt
worden. Degene die dat voor zijn
rekening neemt is niemand minder
dan Peer Dellen, die op een lange
ervaring mag bogen.

Larry Rose:
accordschema's pag. 30

Heavy technieken
van Wil Matla pag. 44

Deze maand in de rubriek van Otto
Wolthuis een uitleg over de zoge-
naamde „heavy“ technieken zoals
Wil Matla die onder andere in zijn
lesboeken propageert.

Bastechnieken pag. 46

Agostini
drumschool pag. 48

Na enige stagnatie weer eens een
aflevering uit de Agostini slag-
werkmethode.

Haal nu je
jazzdiploma pag. 49

Dat men het met de „lichte mu-
ziek“ op de conservatoria en mu-
ziekscholen steeds serieuzer neemt,
wordt bewezen door een nieuwe
studierichting aan het Haagse con-
servatorium.

Hoездitdat? vragen
van lezers pag. 59

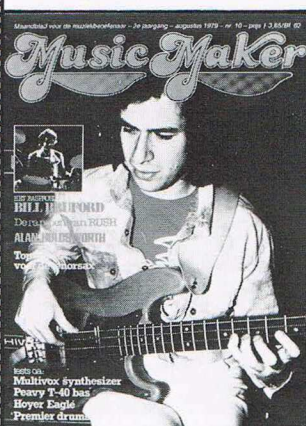
Lp praat pag. 61

Ampeg VT 40
kofferversterker pag. 62

De eerste keer dat er een test van
een Ampeg verschijnt. Het zal ge-
zien de verscheidenheid in het pro-
gramma ook de laatste keer wel niet
zijn.

Studio van de
maand: Eurosound
Mobile Studio pag. 66

Steeds meer vraag is er aan het ont-
staan met betrekking tot de mobile
studio's. In Nijmegen opereert de
Eurosound studio al geruime tijd.
Maar onlangs werd een nieuwe op-
namewagen met uitgebreide faci-
liteiten aangeschaft.

Het aardige van concertbesprekingen vind ik altijd dat de een er een compleet andere mening dan een ander op na houdt. zowel voor- als tegenstanders van een bepaalde groep of artiest, komen in verpletterende bewoordingen voor hun mening uit, waarbij in de regel nauwelijks tot geen rekening met de publieke reacties wordt gehouden.

Een treffend voorbeeld van dergelijke papieren meningsverschillen, betrof na het Pinkpop festival de Canadese groep Rush. De reacties op de prestaties van het drietal waren dermate tegengesteld dat je kennelijk of een verstokte Rush-fan of een minstens even verstokte Rush-hater moet zijn. Een tussenweg lijkt niet mogelijk. In zekere zin boft een groep met zulke tegenstellingen. Degenen die overblijven zijn de echte fanatiekelingen. En die gaan door dik en dun. Op Pinkpop bleek dat overduidelijk door de aanwezigheid van een verbeterde schare van spandoeken en soortgelijke herkenningstekens voorziene bewonderaars. De leden van de groep werden daar zichtbaar door verrast.

Eigenlijk lag het helemaal niet in de bedoeling om een gesprek met een van de groepsleden aan te knopen. De inzet en muzikale capaciteiten van bassist/keyboardspeler/zanger Geddy Lee echter deden mij anders besluiten. Hij lijkt de drijvende kracht achter Rush te zijn. Overigens verliep het Pinkpop festival dit jaar goed. De regen strooide even roet in het eten, maar hield vlak voordat Rush op het toneel verscheen op. Toch een gesprek met Rush dus en wel met de als een soort Winnetou ogende Geddy Lee.

Rampen

Bij de kennismaking blijkt

GEDDY LEE

Geddy een heel ander mens te zijn dan de argeloze toeschouwer zou verwachten. Tijdens een optreden gaat hij nogal uitbundig te keer, met veel hoofdschudding en af en toe krijsend gezang. Zoals vaak het geval is echter, is Geddy Lee achter het podium een heel ander mens. Hij praat zacht en enigszins vermoeid, maakt zelfs een beschaafde indruk en doet zijn uiterste best om enige op de ramen van de kleedruimte bonkende fans, van handtekeningen te voorzien.

Hij draagt ook een bril van niet geringe afmetingen. De aanvankelijke indruk van indianenopperhoofd verdwijnt

dus al snel om plaats te

• maken voor die van een
• artistieke maar verdwaalde
• schoolmeester. De
• groepsleden zijn vermoeid
• omdat de tour al acht
• maanden geduurd heeft.
• Daarbij komt dat het Europese
• deel ervan letterlijk bezaaid
• met allerlei rampen is
• geweest. Het begon al met het
• optreden in Parijs. Het
• aanvankelijke optreden was
• verzet omdat de „Who”
• dezelfde avond optraden. Om
• het verschoven optreden te
• kunnen halen besloot de
• groep een paar optredens in
• België af te zeggen. Het
• optreden in Parijs kon dus
• alsnog gehaald worden, maar
• bij aankomst bleek de hal
• afgebrand te zijn! Alsnog naar
• België dus. In juni trad de
• groep in Scandinavië op en
• daarbij beschadigde gitarist
• Alex Lifeson een van zijn
• vingers. Om de druk die
• binnenin ontstond vrij te laten,
• moesten er gaten in geboord
• worden! Een aantal optredens
• moest afgezegd worden, maar
• net op tijd voor Pinkpop leek
• de zaak weer enigszins
• hersteld te zijn. Halverwege
• het optreden echter begon de
• bewuste vinger weer geducht
• op te spelen, waardoor het
• optreden wat Alex betreft niet
• bepaald aangenaam verliep.
• Zijn vingertoppen en nagels
• waren dan ook bont en blauw.
• Maar we zijn er nog niet, want
• met matte stem vertelt Geddy
• wat er dezelfde middag
• gebeurde.
• „Vanmiddag sprong een van
• onze roadies over een
• betonnen muurtje in de vaste
• veronderstelling dat de grond
• erachter even hoog als ervoor
• was. Hij wist niet dat dat niet
• het geval was en viel tien

meter naar beneden, waardoor hij beide voeten brak! Hij moest meteen naar een ziekenhuis vervoerd worden. Tijdens het optreden merkten we heel goed dat hij er niet was omdat we op het podium een man te weinig hadden." Geddy Lee vertelt alle voorafgaande onaangename voorvallen met een wat berustende klank in zijn stem. De oorzaak wordt al gauw duidelijk: de tour heeft inmiddels al acht maanden geduurd en zo langzamerhand treedt een behoorlijke vermoeidheid in. „Acht maanden is te lang. Maar hierna nemen we eerst zes weken vrij waarna we ons op de volgende plaat gaan voorbereiden. Voordat we aan de opnamen beginnen, maken we eerst een korte tour om het nieuwe materiaal goed onder de knie te krijgen en de reacties van het publiek te polsen." Als al die activiteiten achter de rug zijn, wordt er weer een pauze ingelast, waardoor de mogelijkheid tot relaxen bestaat. Een tour van acht maanden wordt niet ondernomen omdat men dat zo leuk vindt, maar om de groep als „live act" grotere bekendheid te geven. Daarin is men geslaagd, meent Geddy, „hoewel we soms voor halfgevolle zalen hebben moeten spelen". „Maar het is een succes geworden en dat was de bedoeling." O.K., over naar de muzikale activiteiten.

Coördinatie

Geddy, jij hebt nogal wat te doen tijdens een optreden je zingt, en speelt bas en keyboards. Hoe coördineer je alles?

„Het is gewoon oefening. Ik kon het niet meteen en dat hoefde ook niet omdat de zaak langzaam maar zeker uitgegroeid is. Het is stuk gebeurd. Inmiddels is het een heel gedoe geworden, maar heb ik een soort ritme in mijn hoofd, dat me zegt wat er op een bepaald moment moet gebeuren. Vanmiddag viel het nog wel mee omdat we normaal een show van twee uur geven. Hier kon dat niet en moesten we op het laatste moment van alles uit het programma halen. We hebben nog een half uur gewonnen omdat we tegen de organisator gezegd hebben dat onze roadies, voordat de pauze van een half uur begon, de zaak al klaar konden hebben."

Wat ben je van huis uit,

bassist of keyboardsspeler?

„Bassist, met de keyboards hou ik me nog niet zo lang bezig. Het moet eigenlijk nog groeien. Op het ogenblik is alles wat ik speel nog vrij simpel, maar ik werk er hard aan."

Tegelijkertijd basspelen en zingen is ook niet zo'n eenvoudige opgave, vooral niet als je het allebei goed wilt doen.

„Daarvoor geldt hetzelfde wat ik al eerder zei. Het is allemaal een kwestie van oefening. We werken zoveel dat het op de duur vanzelf gaat. Bovendien moet je niet de fout maken door te denken dat je het nooit voor elkaar krijgt. Je moet het gewoon doen, waarna je zult merken dat één van beide activiteiten op den duur als het ware automatisch gebeurt. Helaas zal dat als je ook zingt meestal de baspartij zijn."

Gebruiken jullie tapes met van te voren opgenomen partijen?

„Alleen tapes met bepaalde effecten. De muziek op zich

studio, werken jullie hetzelfde als tijdens optredens?

„Als we nummers schrijven gebeurt het meeste ervan in de studio. We hebben dus de tijd om alles goed uit te zoeken, waarbij we heel goed in de peiling houden wat live wel en wat live niet te doen is. Daarom arrangeren we alles heel nauwkeurig zodat we later niet voor verrassingen komen te staan. Uit ervaring weten we dat het wisselen van deze partij naar die andere partij een bepaalde tijd in beslag neemt en dat in die tijd al dan niet iets anders kan gebeuren. Ik geloof dat je inmiddels van een soort stijl kunt spreken. Veel groepen hebben de neiging om alles in de studio zwaar over te produceren. Het resultaat is dat ze het live niet waar kunnen maken. Wij kienen alles dus zorgvuldig uit."

Instrumenten

Heb je iets aan je

Rickenbackers laten doen?

De rampen van RUSH

doen we live. Daar gebeurt niets mee, met uitzondering van een heel kort stukje

„Hemispheres" waar de hele groep samengeperst op een stukje band staat. Het levert een heel gek geluid op, maar dat duurt maar een paar seconden. Voor de rest hebben we alleen „spacey" geluiden op een band staan. Het begin van 2112 bijvoorbeeld en nog wat vreemde effecten."

Maar jullie klinken af en toe enorm orkestraal. In een van de eerste nummers speelde jij op een synthesizer terwijl de bas doorging.

„Oh, wacht even. Ik weet wat jij bedoelt. Dat waren de baspedalen van Alex. Hij heeft één set Moog Tauruspedalen en ik heb er twee. Zijn pedalen zijn zo geprogrammeerd dat ze een heel ander geluid dan de mijne opleveren. Bij hem hebben ze inderdaad het geluid van een echte basgitaar."

Hoe doen jullie dat in de

Die combinatie van een bas met een 12 snarige gitaar is dacht ik, vrij uniek.

„Het enige wat aan mijn Rickenbacker 4002 veranderd is, zijn de brug en de snaarmechaniek. De brug is van „Bad Ass". Verder is alles standaard omdat ik geen reden zie er meer aan te doen. Die combinatie is inderdaad uniek. Hij is dan ook speciaal voor mij gemaakt. Die twaalfsnarige hals is oorspronkelijk een normale zessnarige uitvoering. Ze hebben er een andere brug opgezet en de kop veranderd. Ze maken namelijk wel een combinatie van een bas en een zessnarige gitaar."

Werken ze als twee gitaren, dus met twee verschillende uitgangen die naar twee verschillende versterkers gaan?

„Nee, daarvoor heb ik een relay systeem laten maken. Het zit in mijn apparatuur

wordt door een

voetschakelaar. Als ik die intrap en ik zet de gitaar aan, schakelt dat systeem de zaak automatisch naar een andere versterker om. Maar ik vergis me weleens."

Zijn je keyboards nog steeds hetzelfde?

„Ik heb nog steeds een Oberheim 8 voice en een Mini Moog die in een soort juke-boxachtige constructie ingebouwd zijn. De hele constructie staat aan de zijkant van het podium opgesteld. Eronder ligt een van mijn twee Taurus pedalensets. Ook die zijn ingebouwd en wel zo dat ze doorgekoppeld zijn aan de Oberheim. Het voordeel daarvan is dat ik die 8-voice met mijn voeten kan bedienen. Het heeft ongeveer zes maanden geduurd voor we de juiste manier om het te doen vonden, maar de mogelijkheden zijn legio. De groep wordt er een stuk flexibeler door omdat ik tegelijkertijd bas en bijvoorbeeld strijkers kan laten horen. In die Oberheim zit een computer die verschillende programma's op kan slaan. Al die mogelijkheden kan ik nu dus via de Taurus pedalen bedienen, terwijl de bas niet weg hoeft te vallen."

Je werkt er hard aan.

„Het is mijn vak. Ik oefen erg veel, weer een van de redenen waarom we met zijn drieën zijn gebleven is dat we bang waren om in hetzelfde patroon als andere groepen terecht te komen. Veel muzikanten worden op den duur lui. En dat willen wij koste wat kost voorkomen. Voldoening kan je dood zijn. Ons streven is altijd geweest dat we het kleinste symfonieorkest ter wereld willen worden. In feite is dat een onpraktische en pretentieuze instelling die ons weleens opbreekt, maar die ons in ieder geval aan het werk houdt. Als de Rush-tijd voorbij is, zullen we alledrie betere muzikanten zijn, wat eigenlijk de reden van het bestaan van deze groep is."

Apparatuur

De situatie in Canada vertoonde tot voor kort weinig verschil met die in Nederland. Naar aanleiding van wat Geddy Lee erover te vertellen heeft, krijg ik de indruk dat men ook daar altijd wat argwanend tegenover het eigen product heeft gestaan. Geddy vertelt dat het de laatste jaren wat beter geworden is, omdat een paar

Canadezen het buurland Amerika met succes bestookt hebben. Toch blijft zelfs een immens groot land als Canada een relatief kleine markt. Het grote voordeel van haar muzikale inwoners echter, is dat het muzikanten-eldorado Amerika er vlak naast ligt. Verder is men vertrouwd met elkaars taal, hetgeen toch een handicap van de meeste Europese muzikanten is. Hoe goed je een taal als het Engels ook beheerst, het blijft een vreemde taal waar je (behoudens uitzonderingsgevallen) niet mee bent opgegroeid. Je bent zodoende te gauw geneigd om Nederlandse of anderstalige begrippen in vlot klinkend Engels om te zetten. Iets waarmee men in een land als Engeland vaak veel moeite heeft.

Hebben jullie je eigen PA meegebracht?
„We hebben een PA gehuurd, maar wel onze eigen mengtafel en podiumapparatuur meegebracht. Alex gebruikt nog steeds zijn Hiwatt versterkers en kasten, maar ik ben overgegaan op BGW solid state versterkers (worden in Amerika vervaardigd), Ashley pre-amps en JBL kasten. Ik ben niet zo bekend met de herkomst van mijn spullen, maar de kasten worden „Teal Alignment Cabinets” genoemd. (Er zijn er maar weinig van gemaakt. Red.) Ze zijn speciaal door Teal voor Electrovoice ontworpen. Het is een erg flexibel systeem. Mijn keyboards gaan rechtstreeks naar het monitorsysteem.”
Kun je de zang altijd goed horen?

„Soms is het inderdaad lastig te horen. Ik heb een nogal hoge stem, wat eigenlijk een rechtstreeks gevolg is van het volume waar we aanvankelijk mee te werk gingen. We hadden een stem nodig die door de muziek heen sneed. Ik krijg er nogal eens kritiek op. Veel mensen kunnen mijn zang niet erg waarderen, maar je moet het meer als een instrument zien, een geluid waar ik mee speel. Het is net zo goed een geluidsexperiment als de rest. Rush is een oneindig geluidsexperiment zou je *Jullie schrijven alle muziek gezamenlijk met dien verstande dat Neil Peart praktisch alle teksten schrijft. De muziek nemen Alex en jij dus voor jullie rekening. Hoe gaan jullie*

te werk?
„Neil schrijft inderdaad 98% van de teksten. Onze werkwijze kan heel verschillend zijn. Maar in de regel hebben we allebei bepaalde thema's in ons hoofd die we dan gezamenlijk uitwerken. Aanvankelijk namen we niets op en gingen we in de opnamestudio verder, maar inmiddels hebben we alledrie opnameapparatuur thuis. Ik heb een kleine studio in de kelder van mijn huis en daar staat alle apparatuur die we nodig hebben. Ook een drumstel waar ik nog niet zo goed op uit de voeten kan. Dat komt nog wel. De laatste tijd houd ik me vrij intensief bezig met ritmische notaties. Ik heb een vrij ritmische benadering en probeer dat uit te buiten. Hoe meer ik dus van de rol van een drummer afweet, hoe meer inzicht ik krijg in wat ik er op de bas het beste bij kan spelen. Zelfs al leer ik maar goed tellen. In

rockmuziek is tegenwoordig een tendens om dat een beetje te vergeten. Maar vooral als je zoals ik in een driemansgroep speelt, kan het erg belangrijk zijn om een goed inzicht in de diverse ritmieken te krijgen. Je hoort tegenwoordig vaak dat een drummer en een bassist een nummer binnen een nummer spelen. Het resultaat is dat de ritmesectie en de solisten volledig langs elkaar heen spelen. Vooral met driemansgroepen is dat vaak het geval. Bassisten doen in de regel twee dingen: of ze spelen zo recht-toe-recht-aan mogelijk of ze proberen door vreselijk veel noten te spelen de gaten te dichtten. Het eerste is vervelend om te doen en het tweede slaat nergens op. Het is een kwestie van goed nadenken en vooral smaak. En het laatste ontwikkelen, kost tijd. In onze muziek zit veel gevoel die je er door de aard van de muziek niet gauw uithaalt. Je moet er echt voor gaan zitten.”

• Toekomst

• *Hoe denk je dat Rush zich in de toekomst zal ontwikkelen?*
• „Erg moeilijk te zeggen. Ik denk dat we steeds vreemder zullen worden. We hebben inmiddels zoveel verschillende dingen gedaan dat het een kwestie van uitzoeken is wat we zouden moeten doen. De laatste twee elpees (Farewell To Kings en Hemispheres) staan vol met lange nummers. • Waarschijnlijk zal dat op de volgende elpee veranderen • omdat het eigenlijk tijd voor een verandering is.

Er zullen denk ik, kortere nummers opstaan. We zouden alles wat we in de loop der jaren geleerd hebben bij elkaar moeten vegen en vandaaruit te werk te gaan. Het uiteindelijke moet zijn dat we steeds betere nummers gaan schrijven en daarbij uit de ervaring van de laatste jaren putten. Ik geloof dat elke groep een punt bereikt waarop de nummers wat de kwaliteit en zeggingskracht betreft, een hoogtepunt bereiken. Zoiets is een logisch gevolg van de voorafgaande jaren. Maar niet elke groep komt zover. Soms zijn ze voor die tijd al uit elkaar gegaan. De sleutel is dat je het gevoel van welbehagen dat je na een periode van veel succes onvermijdelijk bevangt, moet overwinnen.” Het gesprek komt hierna op de noodzaak van (lange) tours en hoelang je zoiets vol kunt en moet houden. „Niet al te lang”, vindt Geddy, „we zouden volkomen uitgeput raken”. De gangbare procedure is dat iedere groep of artiest die op een bepaald moment de wind in de zeilen heeft, in ieder geval één keer aan een dergelijke onderneming zal moeten beginnen. De faam die door de platen en de naar aanleiding daarvan verschenen berichten in de diverse media gecreëerd is, moet door persoonlijk ingrijpen geconsolideerd worden. Is dat gebeurd, dan moet de politiek wederom gewijzigd worden. Elk jaar moet minstens één elpee en liefst nog een single verschijnen, waarna de groep met een juist getimed bezoek de verkoop mag opvijzelen. Het is allemaal een kwestie van planning en goede promotie. Voor een groep betekent dat onveranderlijk dat men jaar in jaar uit met elkaar opgezadeld wordt, wat zelfs

de beste vrienden tot elkaars doods vijanden kan maken. Zodoende zijn er voor een succesvolle „act” nog meer gulden regels te bedenken: de groepsleden moeten elkaar goed kennen en elkaars onaangename eigenschappen flegmatiek kunnen verdragen, of moeten contractueel dermate slim aan elkaar vastzitten dat liquidatie van het gezelschap zo lastig mogelijk wordt gemaakt. De laatste methode is bepaald niet ideaal. Als er iets is waarover men elkaar de hersens in kan slaan, dan zijn het wel zakelijke meningsverschillen, terwijl aan de andere kant halve afspraken voor nog veel grotere ellende kunnen zorgen. Kortom, in de regel zal een groep waarvan de kern door de jaren heen in tact gebleven is, de meeste overlevingskansen hebben. Om dit betoog geen pagina's lang te maken, moet ik volstaan met de constatering dat binnen veel groepen sprake is van partijvorming. Jan en Piet versus Klaas en Wim. Heeft een groep een oneven aantal leden, dan zal nummer vijf of in dit geval drie als een soort vliegende kiep fungeren. Beide partijen kunnen proberen hem tot de hunne over te halen, waardoor hij een gewichtige positie binnen het geheel bekleeft. Dus; groepen die uit een oneven aantal personen bestaan, zorg ervoor dat degene die niet zo partijvormerig is, een figuur met een diplomatieke aanleg is!

Dat het (gelukkig) niet altijd zo hoeft te gaan, wordt door Geddy Lee bevestigd, hoewel bij Rush geval nummer 1 opgaat: men kent elkaar al erg lang.

„Om de een of andere vreemde reden hebben we nooit ruzie. Eigenlijk kunnen we zo goed met elkaar opschieten dat het me weleens beangstigt. Maar inderdaad kennen we elkaar al erg lang, waardoor we eerlijk tegen elkaar zijn. Zo heb je alweer een reden waarom we met z'n drieën zijn gebleven. Een vierde man zou een indringer kunnen worden. Ook is partijvorming met z'n drieën niet zo eenvoudig, het zou twee tegen één worden en dat is niet eerlijk”.

Theorie

Noten lezen kan Geddy heel gebrekkig. Hij moet er echt voor gaan zitten, maar is van mening dat hij er op den duur

niet aan ontkomt. „Het is een communicatiemiddel tussen muzikanten onderling. Ik heb praktisch geen muzikale scholing gehad, maar ben van mening dat ik evenals iedereen op een punt kom waarop ik er wel aan moet. Alles wat ik nu geleerd heb, is het resultaat van een jarenlange ervaring. Op den duur heb je die notenkennis nodig als een soort gereedschap. Het is een hulpmiddel om jezelf nog verder te ontwikkelen. Je moet het zien als een taal die je moet leren beheersen. Je kunt het vergelijken met iemand die jaren in een vreemd land woont zonder de taal te spreken”. Geddy illustreert zijn leergierigheid nogmaals door te vertellen dat hij enorm veel geleerd heeft van het voorprogramma dat Rush tijdens een groot deel van de aflopende tour verzorgde. De groep blijkt Max Webster(?) te heten en evenals Rush uit Canada te komen.

RUSH is een oneindig geluidsexperiment

Naar aanleiding van de zojuist aangekaarte notenlezerij, komen we weer op het schrijven van nummers terecht. Geddy vertelt dat Alex of hij met een bepaald raam aankomt, waarna ze samen aan het werk gaan. Is het nummer min of meer gereed, dan gaat Alex de gitaarpartijen verder uitzoeken, terwijl Geddy en drummer Neal de bas en drumpartijen gezamenlijk uitzoeken. Neil heeft inmiddels ook de tekst klaar, waardoor de zang het laatst aan de beurt komt. Een typische studio-werkwijze dus en Geddy geeft toe dat de nummers pas daar hun uiteindelijke vorm krijgen. „In de studio heb je de tijd en de rust waardoor je je optimaal kunt concentreren. Ik heb altijd het gevoel dat mijn hersenen zo gauw ik een studio binnenloop, op topsnelheid gaan werken. Je zit met z'n drieën in een kleine ruimte met allerlei opnameapparatuur. Het gebeurt ons heel vaak dat we een nummer wat we van te voren ingestudeerd hebben en wat toen goed klonk, helemaal moeten veranderen omdat het

waardeloos is. Het prettige van het werken met opnameapparatuur is dat alles zo overzichtelijk wordt. Ik verheug me enorm op het werken in mijn eigen 8 sporen studio. Je hebt zoveel mogelijkheden. Ik kan een basisband maken en daarop eindeloos van alles uitproberen. Hoe meer je speelt, hoe meer ideeën je krijgt. Ook daarom is het weer belangrijk dat je voor jezelf een basis creëert. Piano leren spelen bijvoorbeeld.” De baspartijen in de muziek van Rush staan in principe vast, maar ruimte om te improviseren is er altijd nog wel. Geddy vertelt dat hij aan het begin van elke tour de meest uiteenlopende ideeën in zijn hoofd heeft zitten die er na verloop van tijd uitkomen. Zo is hij al maanden bezig met een basriffje in triolen. Hij probeerde dat in 2112 in te passen en verkondigt met plotseling oplichtende ogen dat hem dat die middag voor het eerst helemaal gelukt is.

„Het zit aan het eind van het nummer en ik heb er letterlijk acht maanden over gedaan. Als het dan ineens puntgaaf lukt, raak je helemaal in een hoerastemming”.

Volume

Het spreekwoordelijk volume van groepen als Rush wordt door Geddy Lee niet ontkend, hoewel hij beweert dat het tegenwoordig lang zo erg niet meer is. „Wij zijn één van die groepen die erg aan de genade van de hal waar we spelen is overgeleverd. Het is uitkijken geblazen omdat wij qua volume net op de rand balanceren. In een verkeerde hal loopt het weleens uit de hand. In de openlucht gaat het altijd goed, hoewel ik persoonlijk niet zo dol op openlucht optredens ben. Je staat te ver van de mensen af en hebt zo helemaal geen contact. Verder ben je aan de genade van de elementen overgeleverd. In de openlucht zijn er altijd veel dingen die je af kunnen leiden. Bijvoorbeeld als een vlieg om je hoofd heenzoemt! Verder moesten we op Pinkpop van onze

lichtshow afzien omdat het klaarlicht was. We hebben het meeste van onze lichtshow en filmprojecties, die eigenlijk heel belangrijk voor ons zijn, thuis moeten laten omdat we het toch bijna nergens kwijt konden. Zoiets was een hele beslissing, maar concessies moet je van tijd tot tijd nu eenmaal doen. We besloten dus met een minimum aan voorzieningen naar Europa te gaan. Ik geloof dat je als je zonder de vertrouwde entourage niet op wilt treden, dat een gebrek aan zelfvertrouwen is. Als ik eerlijk ben, moet ik ervoor uitkomen dat we het aanvankelijk helemaal niet leuk vonden. Een show zoals wij die opgebouwd hebben, kan sfeer scheppen, wat ook weer op de muzikale prestaties terugslaat. Maar we willen vooruit en zo hebben we de heft van de podiumapparatuur thuisgelaten, evenals praktisch de hele lichtshow. Het merkwaardige wat er nu gebeurd is, is dat sommige optredens de beste zijn geweest die we ooit gedaan hebben! Alleen omdat we ervan doordrongen waren dat er niets te verdoezelen viel. Alleen wij en de muziek waren belangrijk. Ik geloof ook dat het publiek het op prijs stelt dat wij zoiets aan durven. Je moet nooit de fout maken je publiek te onderschatten. Als je goed speelt, komt dat echt wel over. Ik heb weleens een groep gezien waarvan het geluid hopeloos was terwijl de muziek uitstekend uit de verf kwam. Het hangt echt niet af van de presentatie. De mensen voelen wel aan wat je probeert te doen.” Met de nuchtere constatering dat het tijdens de Rush openlucht optredens altijd regent, probeert Geddy een raam te forceren teneinde de joelende fans van handtekeningen te voorzien. Helaas lukt hem dat niet, maar met veel vriendelijke handbewegingen weet hij de meute weg te werken.

Ondanks alle rampen is de groep tevreden, hoewel Geddy nuchter vaststelt dat volgens hem zo'n duizend mensen echt voor Rush gekomen waren. Met een vergenoegde glimlach echter, stelt hij vast dat in ieder geval meer dan die duizend de groep toegift na toegift afdwongen. Daarvoor is Rush gekomen. (J.v.E.)